

1. Shrnutí

- Hrubý domácí produkt (HDP) se v 1. čtvrtletí 2023 meziročně snížil o 0,4 %¹. Šlo o první meziroční pokles od začátku roku 2021. Meziročně se propadala spotřeba domácností i kapitálové výdaje. Naopak spotřeba vládních institucí a zahraniční poptávka působily ve směru růstu HDP. Mezičtvrtletně HDP stagnoval, přičemž podobně jako v meziročním srovnání v protichůdném směru působila domácí a zahraniční poptávka – klesala spotřeba i kapitálové výdaje, ale reálně rostl vývoz. Česká ekonomika v rámci EU patřila k zemím s podprůměrnou dynamikou HDP. Hrubý domácí produkt v EU v 1. čtvrtletí meziročně rostl o 1,0 % a mezičtvrtletně se zvýšil o 0,1 %.
- Hrubá přidaná hodnota (HPH) meziročně vzrostla o 1,1 %. K růstu přispíval zejména zpracovatelský průmysl, kde HPH vzrostla o 4,4 %. Výrazně negativně působilo uskupení obchod, doprava, ubytování a pohostinství, kde došlo k meziročnímu propadu o 2,8 %. Kromě toho ale meziročně rostla HPH řady služeb včetně těch navázaných na podnikovou sféru nebo obecně celkový ekonomický růst. Mezičtvrtletně se HPH zvýšila o 0,8 %. Mezičtvrtletní růst HPH byl výrazně podpořen vývojem ve zpracovatelském průmyslu (růst o 2,0 %). K mezičtvrtletnímu růstu HPH přispívaly také služby. Jediným oborem, kde HPH mezičtvrtletně klesla, bylo peněžnictví a pojišťovnictví.
- Vývoz zboží a služeb v prvním čtvrtletí reálně meziročně vzrostl o 9,5 %² a mezičtvrtletně o 2,5 %. Dynamika dovozu byla mírnější – import byl reálně meziročně vyšší o 3,3 % a mezičtvrtletně klesl o 1,3 %. Bilance zahraničního obchodu se zbožím a službami v běžných cenách dosáhla v 1. čtvrtletí přebytku 93,7 mld. korun a ten se tak meziročně zlepšil o 92,7 mld. K meziročnímu zlepšení bilance obchodu se zbožím nejvíce přispívalo zlepšení přebytku zahraničního obchodu s motorovými vozidly a zmírnění deficitu obchodu s ropou a zemním plynem. Naopak pokles cen vedl k meziročnímu zhoršení bilance obchodu s elektřinou, plynem, párou a klimatizovaným vzduchem.
- Celková cenová hladina se v 1. čtvrtletí (podle deflátoru HDP) meziročně zvýšila o 12,2 % a mezičtvrtletně vzrostla o 5,7 %. Meziroční růst spotřebitelských cen zrychlil na 16,4 % a mezičtvrtletně byly ceny vyšší o 6,9 %. K meziročnímu růstu spotřebitelských cen, stejně jako k jeho zrychlení, nejvíce přispívaly ceny bydlení a energií. Velmi silný příspěvek stále měly i potraviny a nealkoholické nápoje. Významně přispělo i stravování a ubytování a rekreace a kultura. U většiny oddílů spotřebního koše ale meziroční dynamika vlivem vysoké srovnávací základny spíše zvolňovala. Mírnější byl meziroční růst cen průmyslových výrobců (15,0 %), tržních služeb (5,8 %) i cen zemědělských výrobců (19,4 %).
- Měnověpolitické úrokové sazby zůstaly v 1. čtvrtletí na stejné úrovni, jakou měly ve druhé polovině roku 2022. To vedlo k zastavení růstu tržních sazeb i k úročení vkladů. U spotřebitelských úvěrů úrokové sazby klesly, zatímco úvěry na bydlení dál zdražovaly. Pokračoval příliv prostředků na termínované vklady.
- Celková zaměstnanost³ v 1. čtvrtletí meziročně vzrostla o 1,4 % a mezičtvrtletně došlo k oživení o 0,4 %. Na začátku roku bylo patrné mírné navýšení obecné míry nezaměstnanosti na březnová 2,5 %, stále ale šlo i mezinárodně o rekordně nízkou hodnotu. Průměrná hrubá měsíční nominální mzda v 1. čtvrtletí nominálně meziročně vzrostla o 8,6 % a dosáhla 41 265 korun. Vzhledem k pokračujícímu silnému růstu spotřebitelských cen se ale reálně propadla o 6,7 %. Mezičtvrtletní nominální navýšení průměrné mzdy činilo 2,2 %.
- Schodek hospodaření státního rozpočtu se v 1. čtvrtletí prudce navýšil na rekordních 166,2 mld. korun. Zhoršení deficitu bylo zčásti ovlivněno loňským omezením čerpání běžných i kapitálových výdajů v rámci rozpočtového provizoria a letošním vyšším předfinancováním u dotací, zejména v sociální oblasti, školství či výzkumu a vývoji. Do silného růstu výdajů SR se na počátku letošního roku promítala pomoc státu související s vysokými cenami energií i dopady přetrvávající pádivé inflace, tedy valorizace důchodů, vyšší objem vyplacených sociálních dávek nebo rostoucí splátky státního dluhu. Kromě toho měl na prohlubující se schodek SR vliv i slábnoucí výkon tuzemské ekonomiky, který ovlivňoval inkaso některých váhově významných rozpočtových příjmů.

¹ Data o HDP, hrubé přidané hodnotě a jejich složkách jsou vyjádřena ve stálých cenách a v očištění o sezónní a kalendářní vlivy.

² Podle metodiky čtvrtletních národních účtů (vývoz a dovoz v ocenění FOB/FOB).

³ Údaje o zaměstnanosti jsou uvedeny v pojetí národních účtů a očištěny o sezónní vlivy.

Vybrané hlavní ukazatele vývoje ekonomiky*

Ukazatel	Vyjádření	2022				2023		celý rok	
		1q	2q	3q	4q	1q	2021	2022	
Výkon ekonomiky									
Hrubý domácí produkt v ČR ¹	y/y, v %	4,7	3,5	1,5	0,3	-0,4	3,5	2,5	
	q/q, v %	0,6	0,3	-0,3	-0,4	0,0	x	x	
Hrubý domácí produkt v EU ¹	y/y, v %	5,7	4,4	2,6	1,7	1,0	5,4	3,5	
Celkové výdaje na konečnou spotřebu ¹	y/y, v %	5,9	0,5	-4,1	-3,4	-3,2	3,2	-0,4	
Tvorba hrubého fixního kapitálu ¹	y/y, v %	7,1	6,0	7,2	4,6	0,3	0,8	6,2	
Vývoz zboží a služeb ^{1,3}	y/y, v %	0,4	1,7	11,1	9,7	9,5	6,8	5,7	
Dovoz zboží a služeb ^{1,3}	y/y, v %	5,3	2,2	7,6	7,6	3,3	13,2	5,7	
Saldo zahr. obchodu se zbožím i služ. ^{2,3}	v mld. Kč	1,1	-23,1	2,3	11,5	93,7	179,3	-8,2	
Saldo celkové důvěry v ekonomiku ⁶	v p. b.	4,4	6,3	-2,6	-3,3	1,2	3,3	-3,3	
Výkon hlavních odvětví									
Index průmyslové produkce ⁴	y/y, v %	0,3	0,7	6,1	3,2	1,2	6,6	2,5	
Index stavební produkce ⁴	y/y, v %	11,3	4,0	-0,8	-0,1	-1,2	2,4	2,6	
Index tržeb ve službách ⁴	y/y, v %	14,1	12,3	7,2	1,6	-0,3	7,5	8,5	
Index maloobchodních tržeb ⁴	y/y, v %	6,5	-3,0	-7,5	-9,2	-7,8	4,4	-3,8	
Ceny									
Index spotřebitelských cen	y/y, v %	11,2	15,8	17,6	15,7	16,4	3,8	15,1	
Harmoniz. index spotřebitel. cen v ČR	y/y, v %	10,2	15,0	17,4	16,5	18,0	3,3	14,8	
Harmoniz. index spotřebitel. cen v EU	y/y, v %	6,5	8,8	10,3	11,0	9,4	2,9	9,2	
Index cen zemědělských výrobců	y/y, v %	23,9	39,0	37,0	28,0	19,4	6,3	31,8	
Index cen průmyslových výrobců	y/y, v %	21,8	27,7	25,9	21,8	15,0	7,2	24,3	
Index cen výrobců v tržních službách	y/y, v %	4,2	5,8	6,5	6,7	5,8	1,3	5,8	
Směnné relace v zahr. zboží. obchodu	v %	96,4	95,9	94,3	98,2	103,0	99,7	96,2	
Trh práce									
Počet zaměstnaných v ČR celkem ³	y/y, v %	1,5	2,3	1,8	1,3	1,4	0,4	1,7	
Obecná míra nezaměstnanosti v ČR ⁵	v %	2,3	2,2	2,2	2,2	2,5	2,8	2,2	
Obecná míra nezaměstnanosti v EU ⁵	v %	6,5	6,0	6,1	6,1	6,0	7,1	6,2	
Prům. mzda zaměstnance (nominálně)	y/y, v %	6,1	3,4	5,2	6,6	8,6	5,8	5,3	
Prům. mzda zaměstnance (reálně)	y/y, v %	-4,6	-10,7	-10,5	-7,9	-6,7	1,9	-8,5	
Měnové podmínky									
Dvoutýdenní repo sazba ⁶	v %	4,50	7,00	7,00	7,00	7,00	3,75	7,00	
Směnný kurz CZK / EUR		24,6	24,6	24,6	24,4	23,8	25,6	24,6	
Směnný kurz CZK / USD		22,0	23,2	24,4	23,9	22,2	21,7	23,4	
Státní rozpočet⁷									
Saldo stát. rozpočtu v ČR (nominálně)	v mld. Kč	-59	-124	-88	-90	-166	-420	-360	
Státní dluh (nominálně) ⁶	v mld. Kč	2594	2708	2890	2895	2997	2466	2895	

Zdroj dat: CSU, CNB, MF, Eurostat

* Není-li uvedeno jinak, ukazatele se vztahují k ČR.

¹ sezónně a kalendářně očištěné údaje ve stálých cenách² sezónně a kalendářně očištěné údaje v běžných cenách³ v pojetí národních účtů, ve fyzických osobách⁴ očištěno o kalendářní vlivy⁵ sezónně očištěno, věková skupina 15–74 let⁶ stav na konci období⁷ dle pokladního plnění